



International
**SOCIAL SCIENCES
STUDIES JOURNAL**



SSSjournal (ISSN:2587-1587)

Economics and Administration, Tourism and Tourism Management, History, Culture, Religion, Psychology, Sociology, Fine Arts, Engineering, Architecture, Language, Literature, Educational Sciences, Pedagogy & Other Disciplines in Social Sciences

Vol:5, Issue:46
sssjournal.com

pp.5632-5641
ISSN:2587-1587

2019
sssjournal.info@gmail.com

Article Arrival Date (Makale Geliş Tarihi) 28/08/2019 | The Published Rel. Date (Makale Yayın Kabul Tarihi) 13/10/2019
Published Date (Makale Yayın Tarihi) 13.10.2019

TEKİRDAĞ AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR İL MÜDÜRLÜĞÜ'NÜN DEZAVANTAJLI GRUPLARA YÖNELİK FAALİYETLERİNİN İNCELENMESİ ¹

ANALYZING THE ACTIVITIES OF THE TEKİRDAĞ FAMILY AND SOCIAL POLICIES PROVINCE DIRECTORATE FOR DISADVANTAGED GROUPS

Doç.Dr. Yeliz YEŞİL

Trakya Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, Edirne/TÜRKİYE
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1638-104X>

Dr. Öğr. Üyesi Bülent ARPAT

Pamukkale Üniversitesi, Honaz Meslek Yüksekokulu, Denizli/TÜRKİYE.
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3512-9969>



Article Type : Research Article/ Araştırma Makalesi

Doi Number : <http://dx.doi.org/10.26449/sss.1558>

Reference : Yeşil, Y. (2019). "Turkish Staff In New Public Administration Method", International Social Sciences Studies Journal, 5(46): 5632-5641.

ÖZ

Genel itibariyle dezavantajlı gruplar olarak; çocuklar, gençler, yaşlılar, engelliler, göçmenler, azınlıklar, eski hükümlüler, kadınlar, tek ebeveynli aileler ve yoksullar kabul edilmektedir. Günümüzde dezavantajlı gruplara yönelik faaliyetlerin geliştirilmesine yönelik çabalar artarak devam etmektedir. Özellikle Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın bünyesinde de birçok çalışma yürütülmektedir. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın sosyal yardımlar, aile ve toplum hizmetleri, çocuk hizmetleri, engelli ve yaşlı hizmetleri, kadına yönelik hizmetler, şehit yakınları ve gazilere yönelik hizmetleri bulunmaktadır. Bu çalışmanın amacı da Tekirdağ Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü'nün dezavantajlı gruplara yönelik faaliyetlerinin incelenmesidir. Bu çalışmada örnek olay yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada Tekirdağ Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü örneği ele alınarak araştırma gerçekleştirilmiştir. Araştırma verileri kurum yetkilileri ile gerçekleştirilen mülakatlar aracılığıyla derlenmiştir. Araştırmanın amacı çerçevesinde hazırlanan yarı yapılandırılmış mülakat formu kullanılmıştır. Elde edilen verilerin değerlendirilmesi ve analiz edilmesi sürecinde kurum dokümanlarından yararlanılmıştır. Sonuç itibariyle Tekirdağ Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü dezavantajlı gruplara yönelik etkili ve verimli bir hizmet sunmayı hedeflemekte ve bunu yerine getirmeye yönelik çaba sarf etmektedir. Dezavantajlı gruplara yönelik faaliyetlerini geliştirmek adına çeşitli çalışmalar planlanmaktadır. Kurum bulunduğu bölgeye aktif hizmet verme yönünde çabalamakta ve güncel uygulamaları takip etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dezavantajlı Gruplar, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Tekirdağ.

ABSTRACT

In general as disadvantaged groups; children, young people, elderly people, people with disabilities, migrants, minorities, ex-convicts, women, single parent families and the poor are accepted. Today, efforts to improve activities for disadvantaged groups are continuing increasingly. Especially, many studies are being carried out within the Ministry of Family and Social Policy. The Ministry of Family and Social Policy has services for social assistance, family and community services, child services, services for the disabled and elderly, services for women, relatives of martyrs and veterans. The purpose of this study is to examine the activities of the Provincial Directorate of Tekirdağ Family and Social Policies for disadvantaged groups. In this study, case study method was used. In this study, the sample of Tekirdag Provincial Directorate of Family and Social Policies was analyzed. The survey data were collected through interviews with the authorities. The semi-structured interview form, which was prepared within the framework of the purpose of the research, was used. As a result, the Provincial Directorate of Family and Social Policies of Tekirdag aims to provide an effective and efficient service for disadvantaged groups and endeavors to do so. Various studies are planned to improve the activities for the disadvantaged groups. The company strives to actively serve the region where it is located and follows the current practices.

KeyWords: Disadvantaged Groups, Ministry of Family and Social Policies, Tekirdağ.

¹Bu bildiri 19.Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Kongresi: CEEIK 2018, K.Ereğli-Zonguldak bildiri kitabında yer almaktadır.

1.GİRİŞ

Dezavantajlı gruplara yönelik faaliyetlerin yerine getirilmesi, onların eşit koşullarda topluma katılımlarının sağlanması önem arz etmektedir. Çünkü bu bireyler toplumda sosyal entegrasyon açısından zorluk yaşamaktadırlar. Bu sebeple onların topluma aktif katılımlarını sağlamak ve topluma kazandırmak gerekli olup, buna yönelik son yıllarda çalışmalar artmıştır. Bu çalışmada da Tekirdağ Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü'nün dezavantajlı gruplara yönelik faaliyetleri incelenmiş ve değerlendirilmiştir. Sonuç itibarıyla kurum bulunduğu bölgeye aktif hizmet verme ve faaliyetlerini hem ulaşılan kişi hem de faaliyet çeşitliliğini arttırma yönünde çabalamakta ve bu amaçla güncel uygulamaları takip etmektedir.

2. DEZAVANTAJLI GRUPLAR

Özel olarak korunması gereken gruplar; toplumda yetersiz yaşam koşulları içinde yaşayan; demografik değişkenlere bağlı olarak, farklı nicelik ve nitelik gösteren; fizyolojik, psikolojik, sosyal, sağlık, ekonomik, siyasal ve kültürel açılardan çağdaş yaşam kurullarına ulaşmak için devletin sorumluluğunda ve organizasyonunda, toplumsal güvenlik içinde, toplumsal koruma ve hizmete gereksinim duyan sosyal gruplardır (Bayraktar,2014).

Birleşmiş Milletler Eğitim Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO), dezavantajlı grupları şöyle tanımlamaktadır; “Dezavantajlı gruplar, ekonomik durumları, cinsiyetleri, etnik veya dilsel kökenleri, dinleri veya (mesela sığınmacılar gibi) politik statüleri nedeniyle toplumsal ve ekonomik entegrasyon şansları diğer insanlara göre daha düşük olan kimselerden oluşur”. Bunlar toprak mülkiyetine veya başka gelir getiren araçlara sahip olamayan ve genellikle sağlık, konut ve eğitim gibi temel toplumsal gerekliliklerden yoksun olan kimselerdir. Devletler, ülkenin koşullarına ve bu gruplara yaklaşım biçimlerine göre çeşitli özel istihdam politikaları izlemektedirler. Dezavantajlı gruplara yönelik uygulamalar kısa dönemde, koruyucu nitelikteki uygulamaları içerirken, uzun dönemde dezavantajlı grupları risk grubu olarak değerlendirmemize neden olan olumsuzlukları giderici yönde uygulamaları içermektedir (Dikmetaş,2017:3).

Mayer (2003)'a göre dezavantajlılık durumunu cinsiyet, ırk, yoksulluk gibi nedenlerden ziyade “kendine yeterli olabilmek için gerekli araçlara erişime sahip olmamak” şeklinde tanımlayan çalışmalar da bulunmaktadır. Bu görüşe göre dezavantajlı kişiler, sağlık, eğitim,bilgi, istihdam, toplumsal destek gibi alanlarda toplumun büyük çoğunluğunun sahip olduğu olanaklara sahip değildirler veya olanaklara erişimlerinin önünde engeller bulunmaktadır (Alp,2014:5).

Dezavantajlı gruplara yönelik politika tasarımında göz önünde bulundurulması gereken strateji ilkeleri şunlardır (Gürsel ve Kolaşın,2010) :

- Kısa ve uzun vadeli önlemler, diğer ifadeyle dolaysız teşvik politikaları ile yapısal reformlar bir arada düşünülmelidir,
- Teşvik politikalarının maliyetleri firmalara değil kamu bütçesine yüklenmelidir.
- Teşvik ve destek politikalarının etki analizlerinin tatmin edici şekilde ve sistematik olarak yapılması gereklidir,
- Kadın işgücüne katılımı artırmak amacıyla geliştirilecek politikaların ikame etkisinden çok ek istihdam yaratıcı etkisine ve kayıt dışılığı azaltıcı etkilerine öncelik verilmelidir,
- Kadınları gözetken, pozitif ayrımcılık özelliği taşıyan politikaların cinsiyet eşitliği ile kadın istihdamını ikame yoluyla teşvik eden yönleri arasında bir denge kurulmasına dikkat edilmelidir,
- İstihdamı teşvik politikaları genel olarak güvenceli esneklik ilkesine uygun belirlenmelidir.

3. DEZAVANTAJLI GRUPLARIN SINIFLANDIRILMASI

Birçok kaynakta dezavantajlı gruplar olarak da adlandırılan özel olarak korunması gereken gruplar arasında çocuklar, gençler, yaşlılar, engelliler, göçmenler, azınlıklar, eski hükümlüler, kadınlar, tek ebeveynli aileler ve yoksullar yer almaktadır (Bayraktar,2014). Dezavantajlı diğer gruplar arasında, özellikle Avustralya ve Kanada'da yerli halklar, diğer ülkelerde ise Roman vatandaşlar, gaziler, çocuğunu yalnız başına büyüten tek ebeveynler, madde bağımlıları, yoksullar, hizmetlere ulaşımın zor olduğu uzak bölgelerde oturanlar, evsizler, öksüzler ve yetimler, çalışan çocuklar, yetiştirme yurtlarında kalanlar ve gecekondü mahallelerinde yaşayanlar bulunmaktadır (Alp,2014:19). Dezavantajlı gruplardan bazılarını aşağıda değinilecektir.

3.1.Kadınlar

Bir ülkenin ekonomisinin gelişmesi için istihdamda kadının rolü önemlidir. Kadınların ekonomide aktif rol alması onların toplumda daha aktif olmasını, özgüvenlerinin artmasını sağlar. Kırsal alanda yaşayan kadınlarımızın işlerini daha iyi yapabilmeleri ve ekonomik bağımsızlıklarını elde edebilmeleri için desteklenmeleri gerekmektedir (Fidan vd.,2017:409).

Aşağıda kadınlara yönelik şimdiye kadar yapılan bazı faaliyetlere değinilmiştir(Bayraktar,2014):

- ILO tarafından kadınların korunması ile ilgili Analığın Korunması Sözleşmesi vardır.
- Türkiye ilk düzenleme, 1593 Sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu ile yapılmıştır,
- 3008 Sayılı İş Kanunu,
- 1961 Anayasası ile Kadınlar özel olarak korunacağı belirtilmiştir,
- 1982 anayasasında ise cinsiyet kavramına yer verilmiştir,
- 4857 Sayılı iş kanunu en ayrıntılı kanundur,
- Yer altı ve Su altında çalıştırılmaları yasaktır,
- BM' nin kadınlara karşı her türlü ayrımcılığın önlenmesi sözleşmesini Türkiye 1985 yılında kabul etmiştir.

İŞKUR, gelişmiş dünya ekonomilerini yakalayabilmek için kadın istihdamına, kadın girişimciliğinin potansiyeline inanarak bu doğrultuda çalışmalarına büyük bir özveriyle ve inovatif yaklaşımlarla devam etmektedir. Türkiye'de gerek aktif gerek pasif istihdam politikalarının oluşturulmasında ve uygulanmasında İŞKUR, önemli bir rol üstlenmektedir. Bu çerçevede her geçen gün faaliyetlerini ve hizmetlerini geliştiren İŞKUR, ulusal politikaların merkezinde yer almakla birlikte hedeflerle yönetim anlayışı içerisinde sürekli bir değişim ve dönüşüm içerisinde bulunmaktadır. İŞKUR olarak, ILO ile Türkiye'de kadınlar için insana yakışır işlerin oluşturulması yönünde izlenen politikaları ve Kurumumuzun kadın istihdamı alanında yürüttüğü faaliyetleri desteklemek amacıyla kurulan işbirliğini fazlasıyla önemsemektedir (Kadın İstihdam Eylem Planı,2016-2018).

Türkiye'de kadınların ve kadınların istihdamının mesleki becerilerini geliştirmeye yönelik kurslar son zamanlarda artmıştır. Sosyal belediyecilik anlayışıyla da kadın girişimciliğini arttırmaya yönelik faaliyetler düzenlenmektedir (Yeşil,2018:101). Son yıllarda kadın girişimciliğini arttırmaya yönelik faaliyetler artmıştır. Girişimcilik, kadınları kendi başlarına çalışmaya cesaretlendirerek istihdamı artırmak için kullanılan bir politika olabilir ve ayrıca hükümetler kadınların girişimciliğini sürekli olarak destekleyerek kadınlar için kamu ve özel sektörde istihdam yaratabilir. Bu çerçevede kadın girişimciliğini geliştirme faaliyetleri artırılmalı ve kadın girişimciliğini teşvik edici faaliyetler ülke genelinde yaygınlaştırılmalıdır (Vidic vd.,2018:155).

3.2. Çocuklar ve Gençler

Unicef (2017)'ye göre dünyada çocuklar toplumdaki en marjinal ve dışlanmış gruplardan biridir. Olumsuz tutumlar, yetersiz politika ve mevzuat eksikliği şeklinde günlük ayrımcılığa maruz kalmaları; onların sağlık, eğitim ve hatta hayatta kalma haklarını gerçekleştirmekten alıkoymaktadır. Tahminler, dünyada en az 93 milyon çocuğun engelli olduğunu göstermektedir, ancak rakamlar daha yüksek olabilmektedir. Genellikle ülkelerin nüfusunun en fakir üyeleri arasında çocuklar haklarından gereği gibi yararlanma imkanına sahip olmayabilmektedirler. Okula gitme, sağlık hizmetlerine erişme veya seslerini toplumda duyurma olasılıkları daha azdır (Yeşil,2018:379).

Çocuk haklarına dair sözleşmede de belirtildiği üzere, çocuk haklarına yönelik düzenlemeler önem arz etmektedir. Türkiye'de de buna yönelik olarak eğitimde yaşanan sorunların çözümüne yönelik uygulamalarda da artış söz konusudur. Çocuk Haklarına Dair Sözleşme tarihte en geniş kabul gören insan hakları belgesidir. İlk kez 1989 yılında onaylanan sözleşme bugün ikisi hariç BM üyesi bütün ülkeler tarafından onaylanmıştır ki, bu 191 ülkenin onayı anlamına gelmektedir. Çocuk Haklarına Dair Sözleşme üzerinde uluslararası planda mutabakata varılmış, üzerinde pazarlık yapılması mümkün olmayan standartlar ve yükümlülükleri içermektedir. Belge, nerede doğduklarına, kim olduklarına; cinsiyetlerine, dinlerine ya da sosyal kökenlerine bakılmaksızın bütün çocukların haklarını tanımlamaktadır. Şu hakları kapsamaktadır (Yeşil,2018: 423):

- Yaşama hakkı,
- Eksiksiz biçimde gelişme hakkı,
- Zararlı etkilerden, istismar ve sömürden korunma hakkı,
- Aile, kültür ve sosyal yaşama eksiksiz katılma haklarıdır.

Aşağıda çocuk ve gençlere yönelik şimdiye kadar yapılan bazı faaliyetlere değinilmiştir (Bayraktar,2014):

- ILO ya göre en az çalışma yaşı 15 olarak kabul edilmiştir,
- Çocuk ve gençlerin işçi statüsünde çalışma yaşamına girişleri sanayi devrimi ile birlikte başlamıştır,
- Uluslararası alanda ilk defa 1890 Berlin Konferansında Çocukların çalıştırılma yaşı, süreleri ve iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin karar alınmıştır,
- Türkiye de ilk düzenleme 151 Sayılı Kanunla 1921 yılında yapılmıştır,
- 3308 sayılı Kanun 1961 anayasası gibi düzenlemeler bulunmaktadır,
- 4857 Sayılı Kanunda 15 yaşını doldurmamayan çocukların çalıştırılması yasaktır ibaresi bulunmaktadır,
- Çocukların ve gençlerin yer ve su altında çalıştırılma yasağı, gece çalıştırılmaları, ağır ve tehlikeli işlerde sağlık raporu istenmesi kanunda belirtilmiştir.

Tokol ve Alper (2014)'e göre Türkiye'de genç işsizliğin temel nedenlerinin başında gençlere yönelik nitelikli iş imkânlarının sınırlı olması, eğitimin kalitesi ve okul programlarının iş piyasasının ihtiyaçlarından uzak olması, iş piyasasının genelde düşük nitelikli işlerden oluşması, mesleki eğitim mezunlarının işverenlerin ara kademe işgücü ihtiyacını karşılayamaması ve özellikle yükseköğretim mezunlarının ilk işe girişte yaşadıkları zorluklar gelmektedir. Diğer yandan, gençlerin işgücü piyasasında deneyimsiz olmaları ve yükseköğretim mezunlarının daha iyi koşullarda çalışmak istemeleri de işsizliği arttıran nedenler arasında sayılabilmektedir (Dikmetaş,2017:10).

3.3. Yaşlılar

Günümüzde yaşanan olumlu değişim ve gelişimlerle, bireylerin yaşam süreleri uzamış ve toplumda yaşlı bireylerin sayısı artmıştır. Bireyin sağlıklı yaşam koşullarına sahip olması, yaşam kalitesinin iyileştirilmesi önemlidir. Yaşın ilerlemesiyle birlikte birey maddi ve manevi olarak güçsüz duruma düşebilmektedir. İnsanlar yaşlılık döneminde daha etkin ve hızlı hizmetlere ihtiyaç duyabilmektedirler(Yeşil ve Cengiz,2018:21).

Yaşlılık, tarihsel süreçler ve kültürlere göre farklılık gösteren bir olgudur. Yaşlılığa farklı anlamlar yüklenmekle birlikte, bir sorun olarak görülmesi ve bu konuda araştırmaların yapılması oldukça yenidir. Gelişmiş toplumlarda yaşlı nüfus oranındaki artışları gösteren demografik çalışmaların yaygınlaşması, akademik ve politik çevrelerde yaşlılara ilgiyi arttırmıştır. Günümüzde yaşlılara sunulan informal ve formal hizmetlerin artırılması, sosyal politikaların oluşturulması, yaşlılıkta yaşam kalitesinin yükseltilmesi gibi konularda çaba sarf edilmektedir (İçli,2008:29).

2015 yılı sonuçlarına göre ortalama insan ömrü; Türkiye geneli için 78 yıl, erkekler için 75,3 yıl ve kadınlar için 80,7 yıl olmuştur. Genel olarak kadınlar erkeklerden daha uzun süre yaşamakta olup, doğuştan beklenen yaşam süresi farkı 5,4 yıl olmuştur. Ülkemizde 65 yaşında olan bir kişinin kalan yaşam süresi ise ortalama 17,8 yıl olmuştur. Erkekler için bu sürenin 16,1 yıl, kadınlar için 19,4 yıl olduğu gözlenmiştir. Diğer bir ifade ile 65 yaşına ulaşan kadınların erkeklerden ortalama 3,3 yıl daha fazla yaşayacağı tahmin edilmektedir (TUİK, 2016).

Türkiye Sağlıklı Yaşlanma Eylem Planı ve Uygulama Programı (2015-2020)'nda belirtildiği üzere yirmi birinci yüzyılda ön plana çıkan en önemli demografik olgulardan birisi nüfusumuzun yaşlanmasıdır. Dünyada insanlar daha uzun yaşamakta, doğum oranları azalmakta ve yaşlı nüfus sayısal olarak artmaktadır. Gelişmiş ülkelerde daha belirgin olan yaşlanma olgusu, artık gelişmekte olan ülkeler açısından da önem kazanmakta olup ülkemizde yaşlı nüfus giderek artmaktadır. Nüfus yaşlanması, sağlıktan sosyal güvenliğe, eğitime, iş imkânlarına ve aile hayatına kadar toplumun her yönünü etkilemektedir. Yapılan araştırmalar, ülkemizin yeni bir demografik yapıya geçmekte olduğunu göstermektedir (<https://sbu.saglik.gov.tr/Ekutuphane/kitaplar/Sa%C4%9Fl%C4%B1kl%C4%B1%20Ya%C5%9F.%202015-2020%20Pdf.pdf>).

3.4.Engelliler

Kişilerin doğuştan veya sonradan herhangi bir hastalık veya kaza sonucu bedensel, zihinsel, ruhsal, duyuşal ve sosyal yeteneklerini çeşitli derecelerde kaybetmesi nedeniyle engelli olması, süreğen (kronik) hastalığı olan kişilerin ise çalışma kapasitelerinin ve yaşamsal fonksiyonlarının engellenmesi, bu durumdaki kişilerin yaşamsal aktivitelerini kısmi ya da tam olarak engellemekte ve de en önemlisi sosyal yaşamlarını sürdürmelerini zorlaştırmaktadır (Türkiye Özürlüler Araştırması,2002).

Engelli; fiziksel, zihinsel, ruhsal ve duyuşal açıdan çeşitli düzeylerde kayıpları olan bireylerdir ve bundan dolayı topluma diğer bireyler gibi eşit koşullarda tam ve etkin olarak katılamamaktadırlar. Engelli bireylerin toplumsal hayatta etkin biçimde var olabilmesi için eğitim sürecine ve istihdama katılımının sağlanması gerekmektedir (Fidan ve Yeşil,2018).

Türkiye’de 2011 Nüfus ve Konut Araştırması sonuçlarına göre; görme, duyma, konuşma, yürüme, merdiven çıkma veya inme, bir şey taşıma veya tutma ve yaşlıtlarına göre öğrenme, basit dört işlem yapma, hatırlama veya dikkatini toplama fonksiyonlarından en az birinde çok zorlandığını veya hiç yapamadığını belirten kişi sayısı 4 882 841’dir. Diğer bir ifadeyle 2011 yılında toplam nüfusun % 6,6’sının en az bir engeli vardır. En az bir fonksiyonda zorluk yaşadığını veya hiç yapamadığını belirtenlerin % 42,8’i erkek, % 57,2’si ise kadındır (TUİK Haber Bülteni,2015).

Türkiye’de engellilere yönelik umut evi uygulaması da söz konusudur. Engelli bireylere yönelik Umut Evleri Yönergesi (2016)’ ne göre umut evi her ilin sosyal, kültürel açıdan engellilerin kalması için uygun bölgelerinde, tercihen il merkezinde apartman dairesi veya müstakil binalarda 2 ile 6 arasında engelliye hizmet verilen mesken niteliğindeki yatılı ev tipi sosyal hizmet birimlerini ifade etmektedir. Umut Evleri Yönergesi’nin amacı: “Bakım hizmeti verilmesi uygun görülen engelli bireylerin toplum içinde bakımının sağlanabilmesi için, ev tipi sosyal hizmet birimi olarak adlandırılan umut evlerinin açılması, bu evlerde verilen hizmetin türü, niteliği, işleyişi, personelin görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esaslarını belirlemektir” (Yeşil,2018:382).

3.5.Göçmenler

Göç sorunu siyasi, ekonomik, sosyal ve kültürel yaşamla iç içe girmiş bir olgudur. Aynı zamanda hem ulusal hem de uluslararası çeşitli sorunların ortaya çıkmasına da neden olmaktadır. Uluslararası göçün, birden fazla devleti etkilemesi sebebiyle oluşturmuş olduğu etkinin kapsamı son yıllarda daha fazla büyümektedir. Dünya genelinde birçok sebepten dolayı ülkesinden ayrılmaya zorlanan ve bunun sonucunda ayrıldığı ülkeye geri dönemeyenler, gittikleri ülkelerin toplumsal, ekonomik ve sosyal hayatında bazı değişikliklerin olmasına neden olmaktadır. Bu etkiler genel olarak olumsuz olmakla birlikte zamanında uygulanan etkili politikalar sayesinde bir fırsata dönüştürülebilmektedir (Arslan vd.,2016:130).

World of Work Report 2014’e göre ILO tarafından hazırlanan 2014 Çalışma Dünyası Raporu’nda, 2013 yılında 231,5 milyon insanın doğduğu ülkeden başka bir ülkede yaşadığı, 2000 yılından bu yana bu sayıya 57 milyon kişi daha eklendiği ve artışın %19’unun son 3 yılda gerçekleştiği belirtilmektedir. Uluslararası göçün başlıca nedeni olarak kaynak ülkedeki ekonomik durumun gösterildiği çalışmada, göçmenlerin gelişmiş ekonomilere sahip ülkeler ve AB’nin yanı sıra son yıllarda Ortadoğu ülkelerini de tercih ettiklerini göstermektedir (Alp,2014:13).

4.ARAŞTIRMA

4.1.Araştırmanın Amacı

Genel itibariyle literatürde dezavantajlı gruplar olarak; çocuklar, gençler, yaşlılar, engelliler, göçmenler, azınlıklar, eski hükümlüler, kadınlar, tek ebeveynli aileler ve yoksullar kabul edilmektedir. Günümüzde dezavantajlı gruplara yönelik faaliyetlerin geliştirilmesine yönelik çabalar artarak devam etmektedir. Özellikle Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı’nın bünyesinde de birçok çalışma yürütülmektedir. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı’nın sosyal yardımlar, aile ve toplum hizmetleri, çocuk hizmetleri, engelli ve yaşlı hizmetleri, kadına yönelik hizmetler, şehit yakınları ve gazilere yönelik hizmetleri bulunmaktadır. Bu çalışmanın amacı da Tekirdağ Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü’nün dezavantajlı gruplara yönelik faaliyetlerinin incelenmesidir.

4.2.Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışmada örnek olay yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada Tekirdağ Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü örneği ele alınarak araştırma gerçekleştirilmiştir. Araştırma verileri kurum yetkilileri ile

gerçekleştirilen mülakatlar aracılığıyla derlenmiştir. Araştırmanın amacı çerçevesinde hazırlanan yarı yapılandırılmış mülakat formu kullanılmıştır. Elde edilen verilerin değerlendirilmesi ve analiz edilmesi sürecinde kurum dokümanlarından yararlanılmıştır.

Örnek olay araştırmacısının amacı, bir kurumun genel ve kişiye özel niteliklerini belirlemek, bunun sistemlerin uygulanışını nasıl etkilediğini göstermek ve örgütün işlevlerini etkileme durumunu saptamaktır (McMillan ve Schumacher, 1989'dan akt. Özkaya,2006:3).² Bu çalışmada da Tekirdağ Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü'nün dezavantajlı gruplara yönelik faaliyetleri incelenmiştir.

4.3.Araştırmanın Bulguları

Tekirdağ Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü'nde sosyal yardımlar, aile ve toplum hizmetleri, çocuk hizmetleri, engelli ve yaşlı hizmetleri, kadına yönelik hizmetler, şehit yakınları ve gazilere yönelik hizmetler bulunmaktadır. Tekirdağ Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü'nde bağlı kuruluşlar olarak sosyal hizmet merkezleri, çocuk evleri siteleri, çocuk evleri, çocuk destek merkezi müdürlüğü, şiddet önleme ve izleme merkezi, Tekirdağ Kadın Konukevi Müdürlüğü, huzurevleri yer almaktadır. Ayrıca sosyal ve ekonomik destekler, evlat edinme, koruyucu aile, yaşlı bakım ve rehabilitasyon merkezleri, gönüllü hizmetler, sokakta yaşayan ve çalıştırılan çocuklara yönelik başvurular dikkate alınmaktadır (<https://tekirdag.aile.gov.tr/>).

Bunlara ek olarak; Tekirdağ ilinde aile içi eğitim ve iletişim ve kadına yönelik şiddetle mücadele seminerleri, bağımlılıkla mücadele eğitimleri düzenlenmektedir. Ayrıca il müdürlüğüne bağlı 'Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi' koordinasyonu ile şiddetle mücadele kapsamında sunulan hizmetlerin etkin bir şekilde yürütülmesini ve uygulamadaki sorunların giderilmesini sağlamak üzere, ilgili kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları ve meslek örgütlerinin temsilcilerinin katılımıyla 2018-2021 yıllarını kapsayacak olan 'Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele İl Eylem Planı Hazırlık Çalıştayı' gerçekleştirilmiştir (<https://tekirdag.aile.gov.tr/>).

Çocuk koruma kanununa göre verilen tedbirlerin uygulanması İl koordinasyon toplantısı İl müdürlüğünde gerçekleşmiştir. İl müdürlüğünün düzenlediği etkinliklerle Çorlu huzurevi sakinleri ve koruyucu ailelerle zaman zaman bir araya gelinmektedir. Zihin Engelliler Spor Şenliği gerçekleştirilmektedir. Ayrıca müdürlüğe bağlı olarak umut evi uygulaması vardır. Umut evi her ilin sosyal, kültürel açıdan engellilerin kalması için uygun bölgelerinde, tercihen il merkezinde apartman dairesi veya müstakil binalarda 2 ile 6 arasında engelliye hizmet verilen mesken niteliğindeki yatılı ev tipi sosyal hizmet birimlerini ifade etmektedir. Tekirdağ'daki umut evindeki engelli çocuklar genel olarak ev tipi sosyal hizmet birimi olan umut evinden memnundurlar. Engellilerin toplum içinde sosyal ve bireysel gelişimlerini destekler bir uygulamadır (<https://tekirdag.aile.gov.tr/>).

Yapılan görüşme sonucunda elde edinilen bilgilere göre; Tekirdağ Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü'nde dezavantajlı gruplara yönelik olarak yürütülen hizmetler şunlardır:

03.03.2015 Tarihli ve 29284 Sayılı Sosyal ve Ekonomik Destek Hizmetleri Hakkında Yönetmeliği'nin 6.maddesi kapsamında değerlendirilenler sosyal yardımlardan faydalanmaktadır. Bu maddede aşağıdaki unsurlar yer almaktadır (<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/03/20150303.pdf>):

(1) Sosyal ve ekonomik destek hizmetlerinden yararlanacaklar şunlardır:

- Haklarında bakım tedbiri kararı verilerek sosyal hizmet kuruluşlarında bakılan ve desteklendikleri takdirde ailesi veya yakınları yanına verilebilecek çocuklar.
- Ekonomik yoksunluk nedeniyle, desteklenmedikleri takdirde korunmaya muhtaç duruma düşecek olanlardan haklarında bakım tedbiri kararı alınmaksızın sosyal ve ekonomik destek hizmetinden yararlandırılarak ailesi veya yakınları tarafından bakılabilecek çocuklar.
- Bakım tedbir kararlı iken yaş sınırlarını tamamlamaları nedeniyle, sosyal hizmet kuruluşlarından veya koruyucu aile yanından ayrılanlardan iş ve meslek edinme kursuna veya

²Örnek olay incelemesinde araştırmacı araştırma yapmayı planladığı bir ortama girer. Geniş olarak bir ağ çizer ve araştırmanın yapılabiliğini inceler. Nasıl ilerleyeceğine ilişkin ipuçları arar. Verileri toplamaya başlar, gözden geçirir, keşfeder ve araştırmaya nasıl devam edeceğine karar verir. Zamanını nasıl yayacağına, araştırmayla nereye gideceğine, kiminle görüşeceğine, neyi derinlemesine inceleyeceğine karar verir. Örnek olay incelemesinin çeşitli türleri vardır. Bunlardan bir tanesi organizasyonların geçmişini inceleyen örnek olay incelemeleridir. Bunlar belli organizasyonlara odaklaşırlar ve gelişimi izlerler. Kaynakları, organizasyon ile ilgili kişilerle yaptıkları görüşmeler, organizasyonun şimdiki halinin gözlenmesi ve yazılı kaynakların incelenmesidir (Özkaya,2006:3).

eğitimlerine devam eden veya bir iş ve meslek sahibi olamayıp desteklenmedikleri takdirde muhtaç duruma düşecek olan gençler.

ç) Olağanüstü bir felaket, tabii afet, hastalık veya kaza geçirerek belirli bir süre kendisinin ve geçindirmekle yükümlü bulunduğu aile fertlerinin temel ihtiyaçlarını karşılayamayacak durumda olanlar ile hayati tehlike arz eden ve ameliyat gerektiren durumlarla karşılaşan veya vefat eden kişilerin çocukları

(2) Çocuklar, sosyal ve ekonomik destek hizmetinden en fazla on sekiz yaşını tamamlayıncaya kadar yararlandırılır. Ancak on sekiz yaşından sonra ekonomik destek verilmesine aşağıdaki esaslar çerçevesinde devam edilebilir:

a) Birinci fıkra kapsamında ekonomik destek almakta iken on sekiz yaşını dolduranlardan, desteklenmedikleri takdirde eğitimine devam edemeyecek durumda olan orta öğretim öğrencileri yirmi yaşına kadar.

b) Ekonomik destek almakta iken on sekiz yaşını dolduran çocukların meslek edinme kursuna devam etmesi halinde, kurs süresince en fazla bir yıla kadar.

c) Bakım tedbiri kararı uzatılanlardan yükseköğrenime devam edenler ise yirmi beş yaşına kadar.

ç) Birinci fıkranın (c) bendi kapsamında olan gençlerden, iş ve meslek sahibi olamayan ve öğrenime devam etmeyenlere süreli ekonomik destek hizmetinden en fazla iki yıl süresince, ön lisans veya lisans eğitime devam edenlere ise öğrenim süresi boyunca.

(3) Sosyal ve ekonomik destek hizmetinden birinci fıkranın (a) ve (b) bentlerinde sayılanlar öncelikle yararlandırılır. Birinci fıkranın diğer bentlerinde sayılanlardan, bütçe ödeneklerinin yeterliliği ölçüsünde yıl içinde hangilerine öncelik verileceğine Genel Müdürlükçe karar verilir.

23.05.2015 Tarihli ve 29364 sayılı Doğum Yardımı Yönetmeliği kapsamında, 15.05.2015 tarihinde ve sonrasında çocukları canlı doğan Türk vatandaşları ile 29.05.2009 Tarihli ve 5901 Sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun 28 inci maddesi kapsamına girenler (mavi kart sahipleri) doğum yardımından faydalanmaktadır.

Engelli vatandaşlara yönelik uygulamalar konusunda şu hususlar dile getirilmiştir:

- ✓ Evde bakım hizmeti: 30.07.2006 tarihli ve 26244 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Bakıma Muhtaç Engelli Bireylerin Tespiti ve Bakım Hizmeti Esaslarının Belirlenmesine İlişkin Yönetmelik doğrultusunda bakmakla yükümlü olunan birey sayısına göre kendilerine düşen ortalama aylık gelir tutarı, bir aylık net asgari ücret tutarının 2/3’ünden daha az olan ve Sağlık Kurulu Raporu ile ağır engelli olduğu belirlenen bakıma ihtiyacı olan engelliye ikametgahında bakım hizmeti veren akrabasına veya vasisine bir aylık net asgari ücret ödenmektedir.
- ✓ Özel ve resmi bakım merkezi hizmeti: Tekirdağ ilinde bir bedensel engeli bir de ruhsal engelli bireylere yönelik hizmet veren iki özel bakım merkezi bulunmaktadır. İlgili yönetmelik uyarınca; bakmakla yükümlü olunan birey sayısına göre kendilerine düşen ortalama aylık gelir tutarı, bir aylık net asgari ücret tutarının 2/3’ünden daha az olduğu tespit edilen ve sağlık kurulu raporunda ağır engelli olduğu belirlenen bakıma ihtiyacı olan engelliler faydalanmaktadır. Tekirdağ ilinde engelli bireylere yönelik resmi bakım ve rehabilitasyon merkezi bulunmamakta, mevzuat gereği bakıma ihtiyacı olan engelliler il dışında bulunan resmî veya özel bakım merkezlerinden de faydalanmaları yönünde işlemler yapılmaktadır.
- ✓ Engelli kimlik kartı hizmeti: 04.03.2014 Tarihli ve 28931 Sayılı Ücretsiz veya İndirimli Seyahat Kartları Yönetmeliği kapsamında, engelli bireylere ilgili mevzuatlar kapsamında tanınan hak ve hizmetlerden yararlanmada kullanılmak üzere ve engellilik durumuna göre ulaşımda refakatçi ile birlikte yararlanma durumunu da gösteren engelli kimlik kartı verilmektedir.

Şiddet mağduru kadınlara yönelik barınma hizmeti kadın konuk evinde verilmektedir. Şiddet mağduru kadınlara yönelik hukuk desteği hizmeti; psikolojik ve rehberlik destek hizmeti; kreş yardımı, bu kadınların öncelikli işe yerleştirilebilmesi için ve meslek edinme kurslarından faydalanmaları için İş-Kur İl Müdürlüğüne yönlendirilmesi; sosyal ekonomik yoksunluk içinde bulunanlara mevzuat kapsamında ekonomik destek sağlanması hizmetleri yürütülmektedir.

Şehit yakınları ve gazilere yönelik şu hizmetler yürütülmektedir:

- ✓ *Seyahat kartı verilmesi hizmeti: 04.03.2014 tarihli ve 28931 sayılı “Ücretsiz veya İndirimli Seyahat Kartları Yönetmeliği” kapsamında, 4736 sayılı Kanunu’nun 1 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca

demiryolları ve denizyollarının şehiriçi ve şehirlerarası hatlarından belediyelere, belediyeler tarafından kurulan şirketlere, birlik, müessese ve işletmelere veya belediyeler tarafından yetki verilen özel şahıs ya da şirketlere ait şehiriçi toplu taşıma hizmetlerinden ücretsiz olarak yararlanmaları için seyahat kartı verilmesi yönünde işlemler yürütülmektedir.

- ✓ İstihdama yönelik hizmetler: 12.04.1991 Tarihli ve 3713 Sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun ek madde 1. kapsamına giren hak sahipleri hakkında 09.05.2014 tarihli ve 28995 sayılı terörle mücadele kapsamında "Kamu Kurum ve Kuruluşlarında İstihdam Edilecekler Hakkında Yönetmelik" doğrultusunda şehit yakınları, gazilerin kendileri ve yakınlarının istihdamına yönelik başvuru işlemleri yürütülmektedir. Düzenli olarak şehit ve gazi aileleri ziyaret edilmekte, yaşanan olay sonrasında psiko-sosyal destek sağlanmakta, önemli ve özel günlerde şehit ve gazi ailelerinin dayanışma gücünü artırmak amacıyla bir araya gelmelerini sağlayan organizasyonlar düzenlenmektedir.

Aile ve toplum hizmetlerine yönelik olarak "evlilik öncesi eğitim programı", "aile eğitim programı" ve "madde bağımlılığından korunma kapsamında eğitim hizmetleri"; "aile ve boşanma süreci danışmanlığı", "afet ve acil durumlarda psikososyal destek hizmetleri", "aile sosyal destek programı (ASDEP)" kapsamında hizmetler yürütülmektedir.

Engelliliğin önlenmesi ile engellilerin eğitimi, istihdamı, rehabilitasyonu, ayrımcılığa uğramadan insan haklarından yararlanarak toplumsal hayata katılmaları ve diğer konularda ulusal düzeyde politika ve stratejilerin belirlenmesi çalışmalarını koordine etmek, belirlenen politika ve stratejileri uygulamak, uygulanmasını izlemek ve değerlendirmek önemlidir (Engelli Bireylere Yönelik Umud Evleri Yönergesi,2016).

Engelli bireylere yönelik "Umud Evleri Yönergesi (2016)" ne göre umud evi her ilin sosyal, kültürel açıdan engellilerin kalması için uygun bölgelerinde, tercihen il merkezinde apartman dairesi veya müstakil binalarda 2 ile 6 arasında engelliye hizmet verilen mesken niteliğindeki yatılı ev tipi sosyal hizmet birimlerini ifade etmektedir. Umud Evleri Yönergesi'nin amacı ise: "Bakım hizmeti verilmesi uygun görülen engelli bireylerin toplum içinde bakımının sağlanabilmesi için, ev tipi sosyal hizmet birimi olarak adlandırılan umud evlerinin açılması, bu evlerde verilen hizmetin türü, niteliği, işleyişi, personelin görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esaslarını belirlemektir".

Umud Evlerine kabul edilecek engellilerin kabulünde aşağıdaki şartlara sahip olanlara öncelik verilmektedir (Engelli Bireylere Yönelik Umud Evleri Yönergesi,2016):

- Aile, akrabalık, arkadaşlık ve evlilik vb. gerekçelerle aynı evde birlikte yaşamak isteyen engelliler,
- Özel eğitim merkezlerine devam eden engelliler,
- Bir işte çalışmakta olan engelliler,
- •Yapılacak değerlendirme sonucunda ev yaşamına uyum sağlayabileceği düşünülen engellilerdir.

Tekirdağ Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü'ne bağlı umud evinde kalan öğrencilerde genel bir memnuniyet söz konusudur. Aile ortamında çocukların hem okula evin yakın olması hem de rahat hareket etmelerini sağlaması açısından umud evi projesinin Tekirdağ' da başlatılmasıyla çocuklar bakımından verimli bir ortam sağlanmıştır, projeye engelli bireylere yönelik bir plan ve program dahilinde hareket edilmekte olup, gerekli uygulamalar izlenmekte ve sonuçlar değerlendirilmektedir. Böylece etkin takiple projenin işlerliği kontrol edilmiş olmaktadır. Engellilerin toplum içinde sosyal ve bireysel gelişimlerini destekler bir uygulamadır. Tekirdağ Umud Evine yerleştirilen engellilerin seçilme kriterleri şöyledir (Yeşil,2018:400):

- Engel grubunun aynı olması,
- Ev yaşamına uyum sağlayabilme,
- Engelliler arasında yaş aralığının fazla olmaması,
- Eğitime devam etme durumudur.

Yapılan aktiviteler şunlardır:

- Evde yaşayan engellilerin toplumsal yaşam içinde mevcut sinema, konser, tiyatro vb. sosyal kültürel etkinliklere katılımlarının sağlanması,
- İl içi ve il dışı geziler düzenlenmesi,
- Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü bünyesinde düzenlenen sportif (yüzme, voleybol, fitness vb.) ve sanatsal (resim vb.) kurslara katılımlarının sağlanmasıdır.

5.DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Sonuç itibariyle Tekirdağ Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü dezavantajlı gruplara yönelik etkili ve verimli bir hizmet sunmayı hedeflemekte ve bunu yerine getirmeye yönelik çaba sarf etmektedir. Dezavantajlı gruplara yönelik faaliyetlerini geliştirmek adına çeşitli çalışmalar planlanmaktadır. Kurum bulunduğu bölgeye aktif hizmet verme yönünde çabalamakta ve güncel uygulamaları takip etmektedir.

İleriye yönelik çalışmaların daha aktif hale gelmesi için gerekli eğitimleri almış alanında uzman personel tedariki artırılabilir ve ayrıca gerekli hususlarda kaynak yetersizliği giderilebilir. Kurumun bölge itibariyle büyükşehirde hizmet vermesi, ilin jeopolitik konum itibariyle önemli konumda yer alması, organize sanayi bölgelerini içinde barındırması gibi nedenlerle ayrıca ileriye yönelik önemli projelere imza atılabilir. Bunun yanında bölge önemli organize sanayi bölgelerini kapsamaması sebebiyle yurtiçinden de önemli oranda göç almaktadır. Bu sebeple göç konusu da ayrıca ele alınarak incelenebilir. Yaşlı yaşam evi uygulaması Tekirdağ ilinde de başlatılabilir. Umut evi uygulamasıyla engelli bireylere yönelik etkili uygulamalar yürütülebilmektedir.

Özetle; dezavantajlı grupların sorunlarına farkındalık yaratmak, onları çalışma ortamına entegre etmek, onları ekonomik ve sosyal hayatta desteklemek, onların eğitim faaliyetlerini arttırmak, onlara karşı ayrımcılıkla mücadele etmek gibi hususlar önemlidir (Yeşil,2018). Bu sebeple dezavantajlı gruplar gerek kamu gerekse özel örgütler tarafından desteklenmelidir. Bu konuda etkin ve verimli olması açısından ihtiyaca yönelik tespit edilmiş eğitimler önem arz etmektedir.

KAYNAKÇA

Alp,L. (2014).Dezavantajlı Grupların İstihdama Katışmaları: G20 Ülkelerindeki Başarılı Uygulamalar.Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Dış İlişkiler ve Yurtdışı İşçi Hizmetleri Genel Müdürlüğü,Uzmanlık Tezi,Ankara.

Arslan,İ., Bozgeyik,Y. ve Alancioğlu, E . (2016).Göçün Ekonomik Ve Toplumsal Yansımaları: Gaziantep'teki Suriyeli Göçmenler Örneği, İlahiyat Akademi Dergisi, Yıl 2016, Cilt 3, Sayı 4, ss. 129 – 148.

Bayraktar, İ. (2014). Dezavantajlı Gruplar, <http://www.ibrahimbayraktar.net/2014/01/dezavantajli-gruplar.html> (erişim tarihi:3.12.2018).

Çocuk Haklarına Dair Sözleşme, https://www.unicef.org/turkey/crc/_cr23a.html,erişim tarihi: 17.07.2018.

Dikmetaş, F. (2017). Dezavantajlı Gruplar Açısından Pasif İstihdam Politikalarının Değerlendirilmesi ve İşkur İçin Öneriler, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü, Uzmanlık Tezi,Ankara.

Engelli Bireylere Yönelik Umut Evleri Yönergesi (2016). <https://eyh.aile.gov.tr/uploads/pages/engelli-bireylere-yonelik-umut-evleri-yonergesi/engelli-bireylere-yonelikumut-evleri-yonergesi-ne-ulasmak-icin-tiklayiniz.pdf>,erişim tarihi:04.07.2018.

Gürsel,S. ve Kolaşın G. Uysal (2010). İstihdamda Dezavantajlı Grupların İşgücüne Katılımını Arttırmak, Araştırma Raporu,Betam.

Fidan,F.,Yeşil, Y. ve Karasu, F. (2017). “Kadın çiftçilerin sosyo-ekonomik güçlenmesinde eğitimin rolü”, Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi/UUSBBD,10(3), s. 409-434.

Fidan,F. ve Yeşil,Y. (2018). Engelli Çocukların Eğitimi ve İstihdama Katılımı: Nilüfer İş Okulu Örneği, Journal of Current Researches on Educational Studies, 8 (2), 1-10.

İçli, G. (2008). Yaşlılar ve Yetişkin Çocuklar, Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi, 2008 (1): 29-38.

Kadın İstihdam Eylem Planı, (2016-2018). https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---europe/---ro-geneva/---ilo-ankara/documents/publication/wcms_484715.pdf, erişim tarihi:3.12.2018.

Özkaya, Z.(2006). “Örnek Olay İncelemesi”, Eğitimde Araştırma Yöntemleri Dersi Ödevi, Ankara Üniversitesi,Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Tezsiz Yüksek Lisans Programı,Ankara.

Tekirdağ Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü,<https://tekirdag.aile.gov.tr/>,erişim tarihi: 15.06.2018.

TUIK,2016. <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=24644>.

TUIK Haber Bülteni (2015). <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=18617> , erişim tarihi: 10.07.2018.

Türkiye Sağlıklı Yaşlanma Eylem Planı ve Uygulama Programı (2015-2020). <https://sbu.saglik.gov.tr/Ekutuphane/kitaplar/Sa%C4%9Flu%C4%B1kl%C4%B1%20Ya%C5%9F.%202015-2020%20Pdf.pdf>, erişim tarihi:09.10.2017.

Türkiye Özürlüler Araştırması, 2002, www.tuik.gov.tr/IcerikGetir.do?istab_id=14, erişim tarihi:13.07.2018.

World of Work Report 2014: Developing with jobs, ILO, 2014, s. 183.

Unicef For Every Child (2017). Disabilities, <https://www.unicef.org/disabilities/>, erişim tarihi:10.03.2018.

Vidic, F., Yeşil,Y. ve Cengiz,M.Ç.(2018). Slovenya ve Türkiye'de Kadın Girişimcileri Destekleyen Kurum ve Kuruluşların Analiz Edilmesi, Yıl: 4, Sayı:13, The Journal of Kesit Academy, ss. 132-158

Yeşil,Y. (2018). Türkiye’de Engelli Bireylere Yönelik Umut Evleri Uygulamasının Değerlendirilmesi:Tekirdağ İlindeki Umut Evi Örneği, Sosyal ve Beşeri Bilimlere Dair Araştırma Örnekleri Editör: Prof. Dr. Ali Acaravcı,Nobel Yayınları, ss.377-402.

Yeşil, Y. (2018). Analyzing Activities For The Purpose Of Increasing The Disadvantaged Groups Employment In Recent Years In Turkey, In H. Arapgirlioglu, A.Atik, S. Hızıroğlu, R. Elliott, D. Atik (Eds.). The Most Recent Studies In Science And Art, Volume 2, (pp.1950-1959), Gece Publishing.

Yeşil, Y. (2018). Analyzing “Neighbourhood Houses” Which Are Applied By Çerkezköy Municipality: Veliköy Neighborhood Case, Contemporary Debates in Social Sciences,Edited by: Esmâ Torun Çelik, Şenel Gerçek, Ijopec Publication, pp.93-102.

Yeşil,Y. (2018). Türkiye’de Dezavantajlı Grup Olarak Çocuklara Yönelik Uygulanan Çocuk Dostu Şehirler, Sosyal ve Beşeri Bilimlere Dair Araştırma Örnekleri Editör: Prof. Dr. Ali Acaravcı,Nobel Yayınları,ss.421-447.

Yeşil,Y. ve Cengiz, M.Ç. (2018). Türkiye’de Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı’nın Yaşlılara Yönelik Yaptığı Faaliyetlerin İncelenmesi .Journal of Strategic Research in Social Science, 4 (3), 21-34.

03.03.2015 Tarihli ve 29284 Sayılı Sosyal ve Ekonomik Destek Hizmetleri Hakkında Yönetmelik, <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/03/20150303.pdf>, erişim tarihi:02.01.2019.